

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Інституціональна економіка

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у студентів теоретико-методологічної бази для розуміння системи взаємозв'язків у сфері інституційних відносин, а також набуття практичних вмінь і навичок щодо аналізу стану й інституційної системи економіки.

Завдання вивчення дисципліни «Інституціональна економіка» полягає у набутті студентами необхідних знань з теорії і практики функціонування інституційної системи економіки, а також вивчення закономірностей механізму функціонування і розвитку економічних інститутів.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- сутність інститутів і функції, які вони виконують в економіці;
- місце інститутів в загальній моделі кругообігу доходів, товарів і ресурсів;
- види сучасних інститутів і їхню характеристику;
- структуру інституційної системи економіки;
- закономірності виникнення та розвитку економічних інститутів та специфіку їхнього прояву в сучасних умовах;
- механізми встановлення інституційної рівноваги в економіці;
- принципи побудови сучасної системи міжнародних інститутів;
- складові інституційних систем та основні види цих систем;
- суть, види, причини інституційних криз та методи боротьби з ними;
- характеристику основних форм та видів інститутів держави в економіці;
- інституційний устрій реального сектору, кредитної та банківської систем;

вміти:

- оцінювати темпи та напрями інституційних змін в економіці;
- відслідковувати динаміку інституційних залежностей з точки зору макроекономічної рівноваги;
- характеризувати величину трансакційного чинника ;
- аналізувати поточну інформацію про інституційні реформи і прогнозувати їх наслідки для економіки в цілому.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Інститути та інституційні системи

Тема 1. Інститут як поняття економічної науки

Тема 2. Моделі поведінки людини в інституційній економіці

Тема 3 . Інституційна структура економіки

Тема 4. Інституційні системи

Модуль 2. Інституційні форми організації господарчої діяльності

Тема 4. Трансакційні витрати

Тема 5. Теорія прав власності. Теорема Коуза

Тема 6. Економічна теорія організацій

Тема 7. Фірма як економічна організація

Тема 8. Групи інтересів як інституційні інноватори

Тема 9. Інституційні підвалини економічної еволюції

Тема 10. Інституційні механізми перехідних процесів в економіці

Тема 11. Інституційні трактування глобалізації світової економіки

Тема 12. Інституційна система сучасної України: загальне та особливе

Рекомендована література

Базова

1. Авдашева С.Б., Розанова Н.М. Теория организации отраслевых рынков М., 1998. С. 15-16.
2. Автономов В.С. Модель человека в экономической науке. СПб. 1998.
3. Белокрылова О.С., Бережной И.В., Вольчик В.В. Эволюция институциональных ограничений в экономике. Ростов н/Д: Изд-во Рост. ун-та, 2003.
4. Белокрылова О.С., Вольчик В.В., Мурадов А.А. Институциональные особенности распределения доходов в переходной экономике. Ростов-на-Дону: Изд-во Рост. ун-та. 2000.
5. Брунер К. Представление о человеке и концепция социума: два подхода к пониманию общества // THESIS. Т.1. Вып.3. 1993.
6. Будон Г. Место беспорядка. Критика теорий социального изменения. М., 1998.
7. Веблен Т. Теория праздного класса. М., 1994.
8. Вольчик В.В. Курс лекций по институциональной экономике. Ростов-на-Дону: Изд-во РГУ, 2000. Лекция 1.
9. Вольчик В.В. Курс лекций по институциональной экономике. Ростов-на-Дону: Изд-во РГУ, 2000. Лекция 3.
10. Вольчик В.В. Курс лекций по институциональной экономике. Ростов-на-Дону: Изд-во РГУ, 2000. Лекции 4,6.
11. Вольчик В.В. Курс лекций по институциональной экономике. Ростов-на-Дону: Изд-во РГУ, 2000.
12. Вольчик В.В. Эффективность рыночного процесса и эволюция институтов // Известия вузов Северо-Кавказский регион. Общественные науки. 2002. №4.
13. Гидденс Э. Социология. М., 1999.
14. Демсец Х. Еще раз о теории фирмы / Природа фирмы. М.: Дело, 2001.
15. Капелюшников Г.И. Экономическая теория прав собственности. М., 1990.
16. Кирцнер И. Конкуренция и предпринимательство. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.
17. Клейнер Г. Системная парадигма и теория предприятия // Вопросы экономики. 2002. № 10.
18. Козловски П. Общество и государство. Неизбежный дуализм. М.: Республика, 1999.
19. Коуз Г. Природа фирмы // Фирма, рынок и право. М., 1993.
20. Малахов С. В защиту либерализма (к вопросу о равновесии трансакционных издержек и издержек коллективного действия) // Вопросы экономики. 1998. №8.
21. Мастен С. Правовая основа фирмы / Природа фирмы. М.: Дело, 2001.
22. Махлуп Ф. Теории фирмы: маржиналистские, бихевиористские и управленческие / Теория фирмы. СПб.: Экономическая школа, 1995.
23. Менар К. Экономика организаций. - М.: ИНФРА-М, 1996.
24. Милгром П., Робертс Дж. Экономика, организация и менеджмент. СПб., 1999. Т.2. Ч. VII.
25. Норт Д. Вклад неоинституционализма в понимание проблем переходной экономики // <http://ie.boom.ru/Referat/North.htm>
26. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. М., 1997.

27. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. М., 1997. С. 97-137.
28. Норт Д. Институциональные изменения: рамки анализа. // Вопросы экономики. 1997. №3.
29. Норт Д. Пять тезисов об институциональных изменениях // Квартальный бюллетень клуба экономистов. 2000. Вып. 4.
30. Олейник А. Н. Институциональная экономика: Учебно-методическое пособие. // Вопросы экономики. 1999. №7.
31. Олсон М. Возвышение и упадок народов. Экономический рост, стагфляция и социальный склероз. Новосибирск, 1998.
32. Олсон М. Логика коллективных действий. М., 1995.
33. Олсон М. Рассредоточение власти и общество в переходный период. Лекарства от коррупции, распада и замедления экономического роста // Экономика и математические методы. 1995. Вып.4.
34. Полтерович В.М. Институциональные ловушки и экономические реформы // Экономика и математические методы. Т.35. 1999. №2.
35. Полтерович В.М. Трансплантация экономических институтов // Экономическая наука современной России. 2001. №3.
36. Розанова Н. Эволюция взглядов на природу фирмы в западной экономической науке // Вопросы экономики. 2002. № 1.
37. Саймон Г. Рациональность как процесс и продукт мышления // THESIS Вып.3. 1993.
38. Саймон Г. Теория принятия решений в экономической теории и науке о поведении // Вехи экономической мысли. Теория потребительского поведения и спроса. Т.1. Под ред. В.М.Гальперина.- СПб.: Экономическая школа. 1999.
39. Тамбовцев В.Л. Институциональные изменения в российской экономике // Общественные науки и современность. 1999. №4.
40. Тамбовцев В.Л. Институциональный рынок как механизм институциональных изменений // Общественные науки и современность. 2001. №5.
41. Уильямсон О. Поведенческие предпосылки современного экономического анализа // THESIS. Т.1. Вып.3. 1993.
42. Уильямсон О. Экономические институты капитализма. СПб., 1996.
43. Хайек Ф. А. Пагубная самонадеянность. М., 1992.
44. Харт О. Неполные контракты и теория фирмы / Природа фирмы. М.: Дело, 2001.
45. Шаститко А. Е. Неинституциональная экономическая теория. М., 1999. С.411-421.
46. Шаститко А.Е. Новая институциональная экономическая теория. М., 2002. Гл. 6,7.
47. Швери Г. Теория рационального выбора: универсальное средство или экономический империализм? // Вопросы экономики. 1997. №7.
48. Шумпетер Й. Теория экономического развития. М.: Прогресс, 1982.
49. Эггертссон Т. Экономическое поведение и институты. М.: Дело, 2001.